

Universitätsbibliothek Paderborn

**F. Ioannis Andreæ Coppensteinii, Ordinis Prædicatorum
Theologi & Parochi Heidelbergæ Castigatio Apologiæ
Calvino-Catecheticæ**

Coppenstein, Johann Andreas

Moguntiæ, 1626

Ad Qvæast. XXI. Quid est Fides?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35247

AD QVÆST. XXI.

Quid est Fides?

MINISTER in Caluino-catechetica descriptio
nione colligit sex à me correcta, & in totidem
status questionum redit.

I. *An fides iustificans sit Notitia?*

CALVINVS Institut. I. c. 2. §. 3. Affirmat: Ignorantiam humilitate temperatam Fidei nomine
in signire, absurdissimum est. Fides enim in Dei, & Christi COGNITIONE, non in Ecclesie reuerentia, iacet.
&c.

MINISTER, & Catechesis a iunt, esse quoque
certam.

Suadet 1. Quia fides iustificans includit in
se Historicam, & Temporiam, id est, profes-
sionem oris, defectibilem tamen: At hæc utra-
que est Notitia: ergo & iustificans.

2. Quia, Ioan. 6. Nos credimus, & cognovimus
te esse Christum. Ioa. 17. Hæc est vita eternavit Cognos-
cant te. Heb. 11. Per fidem intelligimus. &c.

3. Quia fides est fiducia; at hæc sine certa
notitia nec cogitari potest: ergo & illa.

4. Quia fidei sedes est in intellectu: ergo
est notitia.

NOTAT hic: Multa credimus, quæ non in-
telligimus secundum *Calv.*: i. cur, & quomodo ita
sint: vt Trinitatem, Creationem, Incarnationem, &c. Sed nil credere possumus, quod non
scimus esse verum, i. secundum *Calv.* id est, quod
sit Trinitas, creatio, &c. Ideo nugatur Bellar-
minus I. i. de iustif. proferens testimonia Patrum
ad probandum; Fidem non esse notitiam, sed
ignorantiam simplicem, etiam *Calv.*: cum de
ca loquuntur, quæ est *Calv.* Falsa igitur est
Romana fides implicita, seu Carbonarij, respon-
dentis; Credo, quod Ecclesia: & hac credit, quod
ego.

RESPONDEO hinc, quod in meo Lutherocalvi-
niſta par. 4. q. 54. inq. Antichristo par. 4. q. 30. Fides
non est propriæ notitia; sed Assensus; non Ap-
prehensionis fidem præcedens; sed Iudicij,
quod sequitur Autoritatem proponentis; neq;

B 2 quod

per te nos satisfacere; idque tum præstanto
legē quadam tenus perfecit; velut ad quæstiō-
nem V. supra patet: tum luendo pœnam tem-
poralem, vel hac in vita voluntariam, aut in
purgatorio necessariam. Vide in meo Lutherocal-
niſta part. I. q. 91. & par. 3 q. 99. & 100. & par. 4. q.
81. 82. 83. Itemque in Antichristo p. 2. qq. 38. 39. 40.
Isthic copioſa breuitate distinet, ordine, ac fo-
lide ex Bellarmine omnia. Addo, mutoque nū-
hil: Nisi quod Ministri Apologia hinc scateat
hæresibus penè tot, quot crepat sententias.

AD II. Nego consequentiam in ridicula
ratiocinatione tali Ministrali: Possumus ex ali-
qua parte satisfacere; & peccata augemus: ergo
ex nulla parte satisfacit u. Præmissæ sunt meæ,
& vera: conclusio est tua, & hæretica. Patet ex
meis Lutherocalciu: citatis. Ergo quod carpo,
id reprobo, &c anathematizo.

Deinde dixi: istud, Homo non poterit Deo re-
spondere vnum pro mille; ex rigore iustitia, ve-
rum est: id est: non potest ei satisfacere de Con-
digno: at potest ex Congruo, ex aliqua parte.
Quam correctionem recte opposui Calvinis-
mo, de nulla ex parte: Nec approbo, quod carpo;
sed distinguo.

AD III. 1. Contradicit Minister ipse ſibi,
& falſum affingit mihi. Nam Ego afferro, Posse
regenitos nos per nos satisfacere aliqua expar-
te: Et Minister ideo me haec tenus impugnauit,
vultque, Nulla ex parte nos posse ſeu regenitos,
ſeu iregenitos.

2. AD Rationem dico: hoc, Imperfecta ſati-
fatio est nulla: est contradic̄tio, & Sophisticatio
vana. Respectu nostri perfectum dicitur, quod
respectu Dei est imperfectum.

3. AD Scripturas Dico: Ex quo loquuntur de Pri-
mario Mediatore, & Redemptore per Sanguinem;
de quaenam oblatione cruenta, vnde ad
incruentas viis omnis dimana.

4. AD istud: Si per legem. &c. ibi fit sermo de
Lege Vetere Iudaica ceremoniali; non de No-
ua Christiana. De merito Christi paſſi videt
in meo Lutherocalvinista part. I. qq. 59. 60. 61. 62. &
part. 4. qq. 51. 53. &c. & p. 4. q. 64. Inq. Antichristo
par. I. q. 15. 16. & suprà hic ad quest. I. in 2.

quod sequitur Rationem rei; id est, Fides est assensus, seu iudicium *reprobandi*, non *probandi*. Propter *Quod*, credimus; estque Fides Assensus: propter *Quia* intelligimus, estque fides Notitia. Illa dicit; haec docet. Illiusratio est Reuelatio: huius intellectio.

A D S V A S I O N E M I. DICO. Vna fides est iustificans, continens S. Scriptura Historias, Miracula, Promissiones, & oris professionem: non triplex, vt Caluinistis; no quadruplex, vt Ministro placet. Et ea est Assensus propter *Quod*; Notitia verò improprie propter *Quia*, dici *supernaturalis* potest, vt, quæ habeatur de reuelatione, Testimonio, Consensuq; Ecclesiæ.

A D I I. Credimus, ex auditu propter *Quod*: *Cognovimus* ex miraculis & conformitate ad rationem, propter *Quia*: Sic & intelligimus supernaturaliter; *quod est Credere*, non, *Scire* propriæ.

A D I I I. Fides, Spes seu fiducia, & Charitas sunt tres Theologicæ virtutes, specie distinæ; vt yna esse altera nequeat.

A D I V. Non sequitur: quia est *supernaturaliter* in intellectu, ei diuinitus infusa: & Infusa effectus est *Cognitio, notitiaue Christi*; præsupponens reuelantis autoritatem.

A D N O T A T I O N E M acquiesco: ideoque Vera est Romana, & erat Carbonarij, fides implicita, quæ melius per Ignorantiam definitur, quam per Notitiam.

II. An fides iustificans sit tantum gratia infusa?

CALVINVS Inst. l. 1. c. 7. §. 5. Sciamus veram esse fidem, quam Spiritus Dei cordibus nostris obsignat. Ergo est infusa gratia. Fidem tamen Scriptura dicit ad cognitionem Dei, ait *Inst. l. 1. 16. §. 1.*

MINISTER nec ait, nec negat. Affirmationem tamen meam, ut alienam & peregrinam, eleuat sannis in me iactis. Illustrissimū Bellarminus ait docere tantum quod fides non sit proprie notitia, sed assensus; quin potius *ignorantia simplex*: non facere mentionem *Gratia infusa*.

RESPONDEO: Ab autoritate negative rationcinari, est nugari. Non dicit id Bellarminus; ergo non est? At dicit Sapiens, Sap. 4. *Qui non est operatus iniquitatem*. &c. dabitur illi *FIDEI DQ-*

N V M electum. Dicit Petrus in Concilio Generali, Act. 15. *Nouit corda DEI* &c. dans illis spiritum Sanctorum, sicut & nobis, & nil discrevit inter nos, & illos, (gentiles) fide purificans corda illorum. En infusione gratia Fides iustificans. Dicit Paulus, Gal. 5. *Ex fide iustificat Gentes DEI*: ergo ex gratia iustificante Infusa, non imputata. Rom. 1. *Euangelium VIRTUS DEI est in salutem omni Credenti.* Rom. 3. *Iustitia Dei per fidem IESV CHRISTI, IN omnes, & SUPER omnes, qui credunt in eam.* Ecce infusionem gratiae iustificantis. Heb. 11. *Fides est sperandarum SVBSTANTIÆ Arerū, argumentum non apparentium.* i. ait Augustinus est sperandum *iustitiae fundamentum*, sustentans nos in spe futurorum bonorum: *Vnde iustus ex fide vivit*, velut ex anima infusa: Estque reruta speratarum quædam subsistentia in animabus sperantium. Bonum bonorum optimum: ergo de sursum est à Patre luminum, ac infusum. Clarissime Apostolus Ephes. 2. *Gratia est salutis per fidem; & hoc non ex vobis: DEI enim DOMINUM est.* Ergo gratia infusa.

Dicit & S. Basilius in Asceticis, serm. de fidei confessi. *Fides est eorum, quæ dicta sunt, assentientiæ approbatio, sine villa hesitatione, cum animi persuasione, de eorum veritate, que DEI MATERIE sunt prædicta.* At hoc munus Dei est gratia infusa. Quocirca, Rom. 8. *Spiritus fidei infusus reddidit testimonium Spiritui nostro, credentium actu; quod nemoscit supernaturaliter, i. credit, nisi qui accipit infusam supernè gratiam fidei:* Ideo Verbum caro factum est, & HABITAVIT IN NOBIS, per fidem IESV CHRISTI: *Et hoc est vita eterna, ut cognoscant te.* &c. notitiâ supernaturali infusa; non, naturali acquisitâ, aut phantasticâ imputata.

Praeclarè S. Bern. epist. 190. (quod contra Noticissantes recito.) *Fides, ait, est Substantia rerum sperandarum; non inani Phantasia.* &c. Et infra: *Quid magis contra rationem, quam ratione (propter Quod, non Quia:) rationem conari transcedere?* Et quid magis contra fidem, quam credere nolle, quicquid non posit ratione attingere? Eccles. 19. *Qui cito credit, leuis est corde.* Ciro credere est adhibere fidem ante rationem, (propter quia,) &c; Illam, quæ in Deum est, fidem, Beatus Papa Gregorius,

gorius, Hom. 26. in Euang. negat planè habere meritum, si ei humana ratio præbeat experimentum. &c. Laudatur Maria, Luc. i. quod rationem fide præuenit; & punitur Zacharias, quod fidem ratione tentauit. Abraham commendatur, Rom. 4. qui contra spem in spem credit.

Dic. Minister, porrò: quod tam aliena & peregrina responsio mea hæc: *Fides est gratia infusa*: sit dormienti, quam vigilanti similior. Tuæ animam in patientia satisfactoria sanan̄ fānent meam: tuam, in fide & charitate meliore, Deys.

Quid, quod tui Caluini sit vox, Inst. l. 2. c. 3. ista: *Fidem gratuitum esse Dei donum cum tota Scriptura clamat; sequitur, ex merita gratia esse, ubi Velle bonum incipimus, qui ad malum toto animo sumus naturaliter propensi.*

III. An Verbum DEI distribuatur in Verbum Scriptum, & Traditum?

CALVINUS Inst. l. 4. c. 8. § 8. 9. &c. rigidè negat; & pugnat acerbè, Traditionemque rejicit omne, atq; condemnat.

MINISTER hic equus in planicie exultans, & insultans, pernegat. Ac E' neqd̄ dñs x̄ḡl̄s arguit Rom. Ecclesiam: 1. Docentem: *In Scriptura non contineri exprefsi totam doctrinam de Fide, suis Moribus necessariam*; sed Traditiones pari pietatis affectu venerandas esse pro Verbo DEI.

2. Ponentem irapium discrimen inter Scripturas, & Traditiones; has euehendo, illas deprimendo. Huc è Pontificis reci: at testimonia complurium, & se scālum reperire putat.

3. Sugillatque Bellarminum afferentem: *Apostolos non omnia omnibus; sed quædam omnibus, quædam so- li Prelatis. &c. predicasse*. Quasi ait, Scriptura non sit, Rom. 1. *Virtus Dei in salutem OMNI Credenti*. Quasi, non sit, Ephes. 4. *VNA fides*, sed multiplex: Quasi sint excellentiora mysteria in Traditionibus, non propalanda omnibus.

RESPONDEO: AD I. Romana Ecclesia id vere dicit, ac docet: patet in mō Lutherocalu. para. 1. q. 5. & in Antichristop. 1. q. 2.

AD II. Non Ecclesiæ; sed Scriptorum illud est discrimen: & verum citra S. Scripturarum derogationem, & Traditionum antepositionem. Nec enim tam ipsas inter se se compa-

rant, quoad Ipsas; quām quoad vtrarumque Ysum; Scripturarum quidem apud hæreticos, earum & frequentatores, & abusores: Traditionum verò apud Romano-catholicos, harum obseruantes præter, non contra Scripturam; ac vtrisq; conterentes Zabulon hæreticam.

AD III. Benè, verè Bellarminus. Nam omni credenti Scripturam, & Scripturæ, est ea virtus in salutem: vt continens articulos fidei salutares; omnibus omnes, credendo; at alios his, istis alios exequendo, iuxta vocationem cuiusque, Neque tamen idcirco fides est in sese multiplex; nisi in exercitio; sed Vna in se, in Communione fidelium, in Consensu. Sicut erat Credentium cor vnum & anima vna: & tamen alij propheta, alij doctores. &c. Neque etiam sunt excellentiora mysteria in Traditionibus reuelata; sed custodita; quæ ortum suum ac reuelationem habeant aut in Verbo Scripto; aut certè in uno eodemque eiusdem Spiritu, infallabiliter Ecclesiæ Dei Assistente.

11. MINISTER suadet contraria 1. Ex 2. Tim. 3. OMNIS Scriptura. &c. utilis est ad docendum. &c. ut perfectus sit homo Dei. Omnia, id est, tota: Vtilla, id est, sufficiens, sufficientia totali & effectuali; partes veid scriptura, vt libri, sententiae, habent sufficientiam partialem.

Idem S. Patres testantur; quos cum citat, tum recitat, eorum vindice Witakero contra Bellarminum 1. 4 de Trad. c. 11. allegato.

2. Quin Bellarminum dicendo; illa omnia esse scripta ab Apostoli, quæ sunt Omnibus necessaria ad salutem: idem docere cum Calvinius ait: Verumtamen, alia omnibus simpliciter; alia Prelatis, Episcopis, Presbyteris, necessaria dicentem, docere vult nouam hæresin, contra Eph. 4. *Vna fides*: contraque S. Thomam & Caetanum ibidem.

3. Demum, quæ Pontificij referunt ad Traditiones non scriptas; sunt ea, in quibus ab Christo, Apostolis & Orthodoxis dissentunt. Huc enumerat multa ex Soto, Canisio, Costero, Stella, Cano, Lindano: quorum accipit confessiones gratulabundus, canique triumphum.

RESPONDEO AD IV. 1. Esto, Omnis sit tota; at Utilla, nunquam est idem quod Sufficiens. At quid de Utilitate loquitur Paulus, non de Sufficiencia villa, minus de vniuersali.

2. Deinde; Omnis ut sit Tota; at non est Sola Scriptura sufficiens; sed Omnis illa perscripta litera una cum Spiritu Sancto;

b 3 qui

qui docebit vos omnia; & suggesteret vobis omnia; & ducet vos in omnem Veritatem: illa omnis est eum Vtis, tum & Sufficiens. Atque propter illum Spir. Sanctum, Scripturarum ac Traditionum Dictatorem, utræque pares æstimantur: ac Traditiones eò excellētiores, quod minus usui semper fuerunt hæreticis, quam Scripturæ; eò quod conformiores erant Scripturæ, aut nihil ijsdem contrariae seu in verbo, seu in sensu.

Atque hæc est S. Patrum mens & consensus. Esto: Sint pauci, qui subinde plus Scripturis, quam Traditionibus dare videantur: At sunt duplo plures, qui traditiones non Scriptas comprehendunt recipendas, præfertim contra hæreticos. Deinde; plerique S. Patres defendant Traditiones; oppugnat vero eas nullus: solum eas infestant hæretici: qualis Wittakerus, & Minister Calvino-catecheticus.

A D II. Iam liquet in response ad 3. Deinde; Minister, ut subinde me, ita hic & Bellarmine facit suum: Sed fucus facit fucum: arripit dictum verum solum; & omittit distinctionem additam dicto; aut esse hæresin dicit: Nimirum, quia contra ipsum hæreticum facit, refellere nescium. De me fecit iam lupiā sèpius idem.

A D III. Tu dixisti, Sed non docuisti; tametli è multis multa enumerasti. Age, doce vel vnicum ex omnibus ijs, in quo Romano-catholici ab Christo, Apostolis & Orthodoxis dissentient. Hunc dissensum docere te oportuit magis, quam tradita solum recensere. Quamquam in ijsdem scriptores vocem Traditionum latissimè, tum impropriè. Patet in multis per eos recensis.

Quare, *Omnino pugnas inepte, ne dicam ridicule:* neq; minus stolida, vel magis solida contra Traditiones est tua *exceptio* Ministri; quam sinistralami contra Bellarminum distictio. Agnosce tuas sanas saniosas, & vesanas; verba tibi reddo tua: nec verba danti do verba.

IV. An fides iustificans sit Fiducia?

CALVINVS Inst. 1. c. 2. §. 7. affirma: eis & Notiam, & Fiduciam, gratutia in Christo promissiou veritate fundatam. &c. & in oratione ob signiam. Idem

1. 3. c. 2. 4. §. 6. 7. Eam, ait, extra periculum defectionis, quia eorum pietati constantiam protestans, Filius Dei, repulsa passus non est. Idem Inst. 1. c. 2. §. 16. Fiducia, ait, est ex virtutum Dis recognitione, acquisitio in cohereditatis cum in eo sapientiam, iustitiam, potentiam, veritatem, beatitudinem omnem reponentes. sola eius communione nos beatos existimamus. Et Fides est ei haec fiducia.

MINISTER affimat, Fidem non esse solum Notiam, nec solum assentium; sed & Fiduciam. 1. Et ob hanc non generatim duoxat appellari πίστης εἰσαγόρευσις, plenitudinem fidei, Hebr. 10. πίστεως τέλος, fiduciam. 2. Cor. 3. ἡ πίστης, substantiam, Hebr.; Sed speciatione quoque μερονοια, Fiduciam: vt Eph. 3. Habemus fiduciam & accessum in confidentia per fidem. 1. Timot. 3. Acquirent sibi fiduciam in fide. Hebr. 4. Accedamus cum fiducia ad thronum. Rom. 4. Contra spem in ipm credidit &c. Non insinuat est fide &c. non bastant diffidenzia, sed confortatus est fide. Et Bellarmine fatur, Hoc significare posset, fidem Abram et fuisse insignem, ita ut Fiduciam quoque pepererit.

Patrochus autem, dicens, Fides non est solum fiducia, calumniatur; ac si nos id doceremus: cum eam definiamus specificè per Fiduciam & præcipue; per Notiam vero generice.

RESPONDEO A D I. Minister in hoc non nihil pugnat communi theologia Calvinistica, apud Scharpium Scotobritannum in Cursu theol. Geneuae impresso, de iustific. controuersi. Nos affirmamus, ait Scarpus, quod fides NO N SIT ASSENSVS in rem incognitam; sed quod ad fidem requiratur notitia verbi, & præcipue Promissionum: fredi his argumentis. &c. In Controuersia 2, idem ait: Ad fidem iustificantem non requiritur Notitia tantum, sed multo magis fiducia: Assensum prius excluderat: at Minister requirit. Esto: pugnant de Assensu: de Fiducia eis conuenit. Quam refutauit in meo Lutherocalu. p. 4. quest. 51. 53.

A D II. Scriptura nec generatim, nec speciatim fidem appellat fiduciam propriè. Quia fiducia est spes: spes: utem & fides differunt, apud Scharpium Calvinistam, in duobus: 1. Quod fides versetur circa præsentia apprehensa, gratiam, reconciliationem: Spes vero futurum bonum expectat: 2. Fides spem gignit credendo promissa: at spes fidem sustentat. Sic ille.

Deinde. Credere, non est Fidere, in Scripturis: ergo nec Fides est fiducia; cum fidei actus sit credere: fiducia, Fidere. Unde habemus fiduciam,

ciam; id est spem, per fidem, scilicet effectum per causam. Item; acquirimus fiduciam in fide, scilicet priori, quam sit fiducia.

Ethoc est, quod Bellarminus ait; quod Abraham fides peperit fiduciam. Quare, affingit ei Minister, quod approbet Caluinismum suum, & docet Caluinus Inst. l. 2. c. 2. §. 42. 43. idem quod Bellarminus, scilicet quod fides ex spem gignat.

Denique tricatur in voce solum; quasi ipsa illa fidei Calviniana definitio procul abesset ab sola fiducia, quae pricipua dicitur. Quicquid sit, heretica definitio est.

V. An fides iustificans sit fiducia Specialis in unoquoque fideli?

MINISTER remittit supra ad questionem I.

1. Addit hic: Fiduciam, sive Applicationem specialis esse quas fidei effectum fidei. Suadet: Gal. 2. *Vixit in Me Christus: &c. In fide viuo filii Dei.* 2. Tim 1. *Sci o cui Credidi;* & certus sum, quia potens est servare depositum Meum. Ibid. c. 4. *Fidem seruavi: quod superest, reponi, a est Mibi corona iustitie.*

2. Notat: Parochus dissentit a socijs suis: Fatur obiectum fidei iustificanti esse, non solum in genere omnia, qua Deus in Verbo suo reuelauit; sed spe iatim, *Misericordiam Dei.* In quo sentit nobiscum.

3. Notat contradictionem in Parocho, qui ait: CERTO statuens non solum alijs, sed FORSAN & mibi. Et remissionem peccatorum donatam esse. Sic certo, ergo non forsan: si forsan, ergo non certo.

RESPONDEO. AD I. Remitto eodem ad questionem iam supra: doque vltro, spem ad Fidem infusam consequi à Deo item infusam; differreque specie utramque, sic, ut neutra esse, dicue altera recte possit: ac proinde Fidem non magis esse Fiduciam, quam spem, posse: cum spes sit fiducia. Verum quemadmodum inde Minister Specialem inferre fiduciam possit, fateor, non video. Nec enim suasiones ex Apostolo loquuntur, nisi de Apostolo solo, cui ex revelatione speciali constabat de certitudine sua salutis absoluta, non conditionata. At cui nostrum hodie de se in persona constat; quod, & quomodo constabat Apostolo? Sicque adnotaram in Excaluinizatione; quod Minister silentio dissimulat.

AD II. Fateor, obiectum fidei iustificantis esse omnia, in Dei Verbo reuelata. Carterane-

go; deque crimen Falsi Ministrum conuenio duplicitis: 1. Quod dissentiam a Sociis meis: 2. Consentiamque Caluinistis. Tua est vox, Sed speciatim misericordiam Dei; non mea. Sycophantam agis; Vide in ipso 21. questione Catechismi: vide.

AD III. Proficit Minister; Sycophanta prius, iam fit Sophista: at nescius dialectices. Contradicentia sunt circa idem subiectum, simul, eodem tempore: at hinc inquam, *Certo*, de aliis; *Forsan*, de me dico. Quia remissionem esse promissam Omnibus, scio, credo: promissamque obtingere aliquibus ex omnibus, item credo, idque certo statuens. *Mibi* vero *Forsan* etiam obtinget; spero, oro, labore: sed nescio. Vah; te ita pudite nugati! Respondisse interim Notulis meis, quibus Scripturarum in Catechesi Abusum arguo, atque declaro. Sed pleraque praeteris; forsan ex conscientia de Abuso Scripturarum Caluno-catechetico.

VI. An saluemur merito Vnius Christi; an etiam meritis propriis?

CALVINVS affirmat Vnius Christi: negat propriis. Vide supra ad quest. 1. in 2. & ad quest. 5. in 1. & ad quest. 13.

MINISTER item affirmat; remittit supra ad quest. 13: pateraque nihil.

PAROCHVS. Nego, Vnius Christi; Affermo, & Sanctorum, & Nostris cuiusque meritis: Quippe, qui credo communionem Sanctorum in celis & in terris; ut membrorum vnius corporis sub Capite inuisibili Christo, & visibili Papa, Vicario Christi in terris.

AD QVÆST. XXII.

Quæ sunt illa, quæ necesse est hominem Christianum credere?

CALVINVS Inst. l. 4. c. 8. §. 7. *Omnium hominum Cora clausa esse conuenit, postquam semel locutus est Ille, in quo cælestis Pater omnes scientia & sapientia thesauros voluit esse absconditos.* Et ita quidem locutus est, ut Nihil post se aliis dicendum reliquerit.

RESPONDEO. Nihil post se. 1. At præcedit, Mar.